

Webbinarium 16 februari 2018 FRÅGOR OCH SVAR OM STÄRKTA BIBLIOTEK

Vem kan söka?

Bidrag kan sökas av folkbibliotekets huvudman, det vill säga kommunen, enskilt eller i partnerskap med andra kommuner.

Måste ansökan göras högre upp i kommunorganisationen än bibliotek?

Det beror på kommunens delegationsordning. Om ni tidigare har sökt inköpsstödet så går det till på samma sätt med ansökan för Stärkta bibliotek. Har biblioteket rätt att stå som firmatecknare kan biblioteket skicka in ansökan.

Kan skolbibliotek söka?

Kommunerna kan söka för insatser riktade till folkbibliotek, inte till skolbibliotek och inte heller för att starta upp skolbibliotek.

Kan regioner söka?

Regioner kan inte söka, men bibliotekssamarbeten kan göra det, dvs flera kommuner inom söker tillsammans för en gemensam insats. Det är även möjligt över de regionala gränserna. Kommuner i partnerskap kan ligga i olika, och flera, län.

Behövs en giltig politiskt antagen biblioteksplan?

Kommunerna måste enligt lag ha en politiskt antagen biblioteksplan. Saknas en plan ska beslut om att en sådan kommer att tas fram lämnas till Kulturrådet i samband med ansökan. Om det varken finns en färdig plan eller beslut om att ta fram en plan avslås ansökan.

Måste kommunen gå in med egen finansiering?

Nej, inget sådant krav utöver det som kommuner redan satsar på folkbiblioteksverksamhet i landet.

Finns det krav på att kommunen inte sänker sitt anslag för medier under året för att beviljas medel?

Det kravet finns för inköpsstödet, men inte för insatser inom Stärkta bibliotek.

Det kan finnas regionalt behov av gemensamma insatser, och en gemensam ansökan från flera kommuner. Samtidigt kan kommunerna ha egna behov. Finns det någon motsättning att delta flera kommuner ihop samtidigt som den egna kommunen söker för något annat?

Nej, ingen motsättning. Däremot finns det förstås med i bedömningen att vi vill se en spridning av resurserna över hela landet.

Kan vi söka tillsammans med en grannkommun i Norge om en samisk bokbuss?

Ja, om det är kommunen i Sverige som är den sökande parten som söker för sin del av bokbussen.

Kan vi söka i samarbete med sportanläggningar, fritidsgårdar och föreningar?

Kommunen måste stå som sökande och insatserna gå till folkbibliotek, men vi ser positivt på samarbete för att nå ut till fler med utbud och biblioteksverksamhet.

Hur prioriteras ansökningar från kommuner i partnerskap i relation till enstaka ansökningar från en kommun?

Det går inte att ge ett generellt svar på, det beror på vad insatsen avser och för vem.

Om alla kommuner gör en gemensam ansökan, måste alla kommuner skriva under då eller kan SKL vara den organisation som skriver under för kommunernas räkning?

SKL kan inte söka, endast kommuner. Om flera kommuner går samman behöver en kommun vara huvudsökande och de övriga i partnerskap. Samtliga måste skriva under.

För vad kan man söka?

Bidrag kan sökas för att stärka en kommuns folkbiblioteksverksamhet vad gäller verksamhetsområden och målgrupper som pekas ut i bibliotekslagen. Önskvärt är att satsningen har effekt på lång sikt för att biblioteksverksamheten i kommunen fortsatt ska komma fler till del.

Satsningen kan gälla utveckling av nya metoder eller förstärkning av befintlig verksamhet. Bidrag kan sökas för olika kostnader i samband med satsningens genomförande såsom personalkostnader, arvoden, resor, kompetensutveckling, ökad samverkan lokalt, marknadsföring etcetera.

Om en kommun identifierar flera områden som behöver stärkas, ska dessa inkluderas och Kulturrådet gör prioriteringar eller föredrar ni att något av områdena prioriteras av kommunen i ansökan?

Vi ser hellre att kommunen gör den prioriteringen utifrån de behov som finns.

Kan man söka för t ex verktyg till utlån?

Man kan söka för verksamhetsområden i Bibliotekslagen.

Kan kommunen söka för en Bok- och Kulturbuss, dvs bibliotek och Kulturskola har en gemensamt?

Kommunen kan söka Stärkta bibliotek för folkbibliotekets del i bussen. Vi ser positivt på kommunal samverkan och gemensam verksamhet.

Kan man söka medel för att tillgänglighetsanpassa biblioteksverksamheten och biblioteksbyggnaden?

Kommunen kan söka för att göra biblioteket tillgängligt för alla.

Är medel till investering för ett meröppet bibliotek möjligt att söka för, för chippning av böcker och utrustning?

Ja. Det är möjligt att söka, men liksom i alla ansökningar behöver det kopplas till en omvärldsanalys och en motivering.

Nedläggningshotade bibliotek, kan de få resursförstärkning?

Kommunen kan söka för det, men går det att motivera att det ska ge effekt på lång sikt?

Kan man söka medel för att starta upp ett filialbibliotek?

Det går att söka för, men behöver förtydligas hur det ska ge effekt på lång sikt. Kanske finns det andra lokaler och verksamheter lokalt som det går att samarbeta med för att nå ut till fler med biblioteksverksamhet?

Kan man söka för systembyte på biblioteket?

Det går att söka för, men behöver motiveras hur det gör att biblioteksverksamheten kommer fler till del.

Är det möjligt att söka pengar för utbildningsinsatser (och studieresa) av personalen?

Ja. Även för eventuella vikariekostnader i samband med utbildning.

Kan man söka för samverkan med förskolan där folkbiblioteket är huvudman?

Ja. Det går även bra att söka Bokstart, som har fokus just på små barns språkutveckling i samverkan.

Finns det krav på aktivt arbete med målgruppen om man t ex söker för ökat medieutbud?

Inget krav, men vi ser positivt på det.

Går det att anställa personal och kan en del av medlen i så fall användas nästa år?

Ja, det går bra att stärka personalresurserna. Projektet eller insatsen måste ta sin början 2018 för årets ansökningar, men kan fortsätta in på nästa år.

Kan man få pengar för att utöka personalutrymmen om man ska anställa fler?

Svårt att se att det skulle vara prioriterat enligt Bibliotekslagen. Måste ingå i något större i så fall med användarna i fokus.

Går det att söka medel för en behovsanalys, och låta den analysen ligga till grund för ansökningar kommande år?

Ja.

Kan man söka för flera insatser i en och samma ansökan, t ex olika insatser för olika målgrupper?

Ja.

Kan man tänka sig ett filmprojekt där unga får filma med hjälp av biblioteket?

Kopplat till Bibliotekslagen och med avsikt att nå fler med biblioteksverksamhet.

Kan man söka till e-böcker?

Ja, ökat medieutbud är möjligt att söka för.

Kan redan startade insatser som Bibblix söka medel?

Ja. En kommun är i så fall huvudsökande och övriga kommuner i partnerskap.

Kan man använda pengarna för utveckling av Open Source-biblioteksdatasystemet Koha?

Ja, om det, utifrån en omvärldsanalys, är prioriterat utifrån kommunens behov.

Kan man i personal räkna in att man anställer en författare?

Ja, en författare eller andra yrkeskategorier är också möjliga utifrån målet med insatsen.

Kan man söka för arbetsplatsbibliotek och annan uppsökande verksamhet?

Ja.

Kan man söka pengar till en gemensam webbsida eller nätportal för unga?

Ja. För folkbiblioteken, däremot inte en webbsida för kommunen.

Kan man söka pengar för att stärka äppelhyllan?

Ja.

Kan man söka medel för ombyggnad och utveckla biblioteksrummet och barnavdelningen?

Ja.

Kan man söka medel för fördjupad samverkan mellan förvaltningar, institutioner osv?

Samverkan är positivt, men folkbiblioteket måste vara i fokus och syftet vara att bättre uppfylla Bibliotekslagen.

Finns det något man INTE kan söka för?

Ansökningarna ska utgå från verksamhetsområden och målgrupper i Bibliotekslagen.

Hur går själva ansökan till?

Ansökningsperioder 2018 för Stärkta bibliotek är:

15 mars–12 april 2018

14 augusti–11 september 2018

Utlysning och blankettexempel finns på: www.kulturradet.se/sv/bidrag/bibliotek/Starkta-bibliotek/

När kommer pengarna?

Handläggningstiden är ca två månader. Pengarna betalas ut så snart beslutet är taget.

Hur stora bidrag kan man söka? Hur små?

Inga gränser, men utifrån en rimlig budget.

Om man får avslag, går det att söka för samma projekt i höst?

Ja, fast har man fått avslag en gång är det klokt att ha arbetat vidare på sin ansökan innan man skickar in den på nytt, gärna i kontakt med handläggare på Kulturrådet.

Söker man en gång per år eller kan man söka både vår och höst?

Det är möjligt att söka både vår och höst för olika insatser, men vi ser gärna en samlad omvärldsanalys av kommunens behov.

Om man söker nu och blir beviljad, kan man söka för något annat nästa år?

Ja.

Måste pengarna användas 2018?

Nej, men projektet/insatserna måste starta år 2018 och kan fortsätta in på nästa år.

Hur detaljerad måste en omvärldsanalys vara till ansökan?

De insatser man vill göra behöver motiveras med ett behov. Det är också möjligt att söka för att göra en sådan behovsanalys och omvärldsbevakning om kommunen saknar den kunskapen.

Kommer det att vara två ansökningstillfällen även år 2 och 3?

Det är inte bestämt ännu.

Om man gör en ansökan för ett flerårigt projekt och får ja för år 1, hur troligt är det att man får fortsätta år 2?

Så länge man följer det man sagt att man ska göra och har en lägesrapport är det troligt men inte garanterat.

Kan vi kombinera ansökan för Bokstart och Stärkta bibliotek?

Inte i nuläget, däremot går det att söka för andra insatser riktade till små barn och deras föräldrar.

GRUND FÖR BEDÖMNING

I Kulturrådets bidragsgivning eftersträvas generellt bred geografisk spridning och innehållslig bredd.

Bidragsmedlen ska användas i enlighet med regleringsbrevets instruktion utifrån förordningen (1996:1608) om statsbidrag till folkbibliotek. Förordningen kommer att justeras och träda i kraft i uppdaterad version den 15 mars 2018. Inköpsstödet till folk- och skolbibliotek kommer att finnas kvar som en egen stödform, och bedöms enligt samma förordning.

Särskild hänsyn tas till kommunernas olika förutsättningar att bedriva folkbiblioteksverksamhet. Satsningen ska utgå från behov hos kommunens invånare och vara grundad i en omvärldsanalys. Det bör framgå i ansökan på vilket sätt insatserna gör att utbud och tillgång till biblioteksverksamhet når fler, i synnerhet prioriterade målgrupper och får långsiktiga positiva effekter i kommunen.

Delar ni ut hälften av pengarna i vår och sparar hälften, och blir det i så fall avslag om potten fyllts?

Fördelningen i vår bygger på ansökningarna vi får in och en analys av hur ansökningarna fördelar sig över landet.

Vad gör ni om ni har pengar kvar efter höstens ansökningssomgång? Fördelar ni ytterligare medel till de som redan blivit beviljade?

Utgångspunkten är att alla medel ska vara fördelade efter höstens ansökningssomgång.

Om ni inte får in ansökningar från områden där ni sedan tidigare vet att det finns stora behov, hur hanterar ni det? Hur säkerställer man att det är de små kommunerna med inte så mycket resurser och som behöver det mest faktiskt söker?

Vi har uppmuntrat regionbiblioteken att vara ett stöd men det är möjligt att vi behöver göra ytterligare insatser för att uppmuntra, till exempel riktade informationsinsatser.

Vilken data utanför ansökningarna använder ni för att säkerställa att medlen verkar utjämnande?

Vi använder oss av den biblioteksstatistik som finns, befolkningsstatistik och vid behov tillgänglig statistik över socioekonomiskt utsatta områden. Dessutom använder vi oss av statistik från andra stödformer på Kulturrådet.

Om man får avslag på ansökan, följer det med en motivering?

Nej, inte i själva avslaget, men vi återkopplar gärna till er om ni hör av er.

Är det lättare att få pengar för ett projekt om det är få som söker?

Konkurrensen är ju mindre, men de kriterier vi har för att bevilja är desamma. Vi har samma krav på ansökan oavsett.

Kan del av ansökt belopp beviljas?

Ja, det är möjligt, en del eller hela det sökta beloppet, eller avslag.

Om man tagit med flera olika insatser och sökt olika delsummor – väljer ni eller ger ni en klumpsumma som kommunen kan använda för att prioritera?

Vi ser helst att kommunen gör sin prioritering redan i ansökan.

De kommuner som satsar minst på bibliotek per invånare – ska de prioriteras? Finns det inga motkrav från kommunen?

Vi kommer att göra en nyanserad bedömning utifrån de ansökningar vi får in där kommunerna har beskrivit sina behov utifrån en omvärldsanalys.

Har små bibliotek eller bibliotek på landsbygden större chans till pengar, dvs de som har sämst ekonomi?

Vi kommer att göra en nyanserad bedömning utifrån de ansökningar vi får in där kommunerna har beskrivit sina behov utifrån en omvärldsanalys.

Hur lång tid räknas som ”på lång sikt”?

Att det lever kvar efter tre år, att insatserna inom Stärkta bibliotek lägger en grund för stärkt biblioteksverksamhet.

Resurserna ska fördelas över hela landet – betyder det att det är svårare för en kommun i Skåne som har så många kommuner, och prioriteras bara glesbygd?

Det går inte att säga generellt, det kan finnas grupper som biblioteket inte når och behov även i andra områden.

När det gäller spridning av medel över hela landet – hur mäter ni det? Görs bedömning på geografi/yta eller befolkningens mängd?

Vi har båda perspektiven med i bedömningen med förståelse för att en liten kommun med många invånare har andra behov än en stor glesbygdskommun.

Finns krav på mätbara mål för att mäta effekterna av insatserna?

Om kommunen i redovisningen av insatsen lyckas ta fram statistik som visar en mätbar skillnad är det förstås positivt, men ingenting vi kräver eftersom insatserna framför allt ska ha effekt på lång sikt och det därför kan ta längre tid innan det går att mäta effekter i siffror.

Varför ger ni inte schablonsumma utifrån kommunstorlek?

Det är angeläget att kommunerna är delaktiga i utvecklingen av satsningen. Därför är det viktigt att en kommun får möjlighet att själva uttrycka sina behov.

I ansökan står om jämställdhet, hbtq, mångfald, funktionsnedsättning mm – ska alla dessa målgrupper prioriteras i en och samma ansökan?

Nej. Men ange gärna om någon av grupperna prioriteras i er insats.

Prioriteras ansökningar där kommuner samarbetar?

Inte självklart. Det beror på vilken insats det handlar om och vilket behov insatsen svarar på.

Hur går redovisning och uppföljning till?

Insatsen ska genomföras enligt de planer som anges i ansökan och bidraget ska användas enligt angivna villkor

- redovisning av bidraget ska lämnas till Kulturrådet
- om insatsens innehåll ändras avsevärt ska Kulturrådet meddelas
- ändringar kan innebära att bidraget eller delar av bidraget ska återbetalas

Finns krav på mätbara mål för att mäta effekterna av insatserna?

Om kommunen i redovisningen av insatsen lyckas ta fram statistik som visar en mätbar skillnad är det förstås positivt, men ingenting vi kräver eftersom insatserna framför allt ska ha effekt på lång sikt och det därför kan ta längre tid innan det går att mäta effekter i siffror.

För en sådan här tillfällig satsning med krav på långsiktighet, hur ser ni på utvärdering och uppföljning?

Samtliga kommuner som beviljas medel ska inkomma med en redovisning till Kulturrådet. Kulturrådet granskar sedan redovisningen mot bidragsbeslutet och följer sedan upp bidragsomgången på en övergripande nivå.

Är det Kulturrådet eller Kulturanalys som kommer följa upp effekterna av satsningen?

Vi, Kulturrådet, kommer att delrapportera uppdraget till Kulturdepartementet 2019 och slutrapportera 2021.

ÖVRIGT

Kan pengarna dras in om det blir regeringsskifte?

Det kan vi inte svara på.

När kommer man kunna ta del av den nya förordningen? Vore värdefullt att kunna läsa den innan sökperioden startar.

Den blir offentlig den 15 mars. Sista ansökningsdag för Stärkta bibliotek är 12 april. Den nya förordningen kommer inte att påverka utlysningstexten som ligger ute nu.

Kan ni säga någon om Regionbibliotekens roll i Stärkta bibliotek?

Regionerna har fått 25 miljoner i förstärkning av biblioteksverksamhet, läs- och litteraturfrämjande genom Kultursamverkansmodellen. Flera regionbibliotek vet vi i är i färd med att samordna och ge kommunerna stöd i ansökningsprocessen för Stärkta bibliotek.

Hur ser samarbetet med KB ut? Har KB prioriterade områden när medlen ska fördelas?

Vi har möten och dialog med KB genom hela processen och den nationella biblioteksstrategin kan säkert peka på flera prioriterade områden när den är färdig.

Kan ni förklara lite mer hur innehållet i ansökningarna ger en bild av behoven i landet?

Ansökningar från hela landets kommuner med en omvärldsanalys och insatser byggda på de behov som finns på folkbiblioteken blir ett bra underlag också för en nationell biblioteksstrategi när det gäller folkbiblioteken, kopplat till den statistik som redan finns.